

RAADSINFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W

VOOR De gemeenteraad

CC

DATUM Juni 2017

ONDERWERP Regionaal uitvoeringsplan maatschappelijke zorg 2017-2020

Beste heer, mevrouw,

Met bijgevoegd regionaal uitvoeringsplan Maatschappelijke Zorg 2017-2020 en de monitor wil het college u informeren over de regionale ontwikkelingen, de gestelde doelen tot 2020, en beoogde resultaten op het terrein van maatschappelijke zorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang (of wel de openbare geestelijke gezondheidszorg (O)-GGZ)).

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn nu nog centrumtaken die de centrumgemeente Gouda namens de regio uitvoert. De komende jaren bereiden de regiogemeenten een nieuwe visie voor op de maatschappelijke taken en de maatschappelijke opvang 2020-2014. Vanaf 2020 hoeft deze taak namelijk niet meer centraal belegd te worden. De gemeente kan overwegen om deels een lokaal (O)-GGZ aanbod te ontwikkelen.

In het actueel regionaal beleidskader maatschappelijke zorg 2017-2020, welke u in november 2016 heeft vastgesteld, zijn hiervoor de eerste contouren geschetst waarop in dit regionaal uitvoeringsplan wordt geanticipeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris,

mw. mr. M. Plantinga
de burgemeester,

mr. R.S. Cazemier

Overgangsplan maatschappelijke zorg regio Midden-Holland 2017 - 2020 (beschermd wonen en maatschappelijke opvang)

- samen zorgen voor een sluitende aanpak voor mensen in een kwetsbare positie -

projectleider: Esther Vink
werkgroep: Esther Bauhuis, Berthilde Borreman, Ellie Baaijens, Marien Vellekoop
datum: 24 april 2017
versie: 4

leeswijzer

Voor u ligt het overgangsplan, een plan waarin de route staat beschreven om te komen tot een nieuw Regionaal kader maatschappelijke zorg en daaraan gekoppelde (lokale) implementatieplannen.

In de inleiding wordt de achtergrond en noodzaak om te komen tot (nieuwe) afspraken en de projectopdracht geschetst. In paragraaf 2 wordt ingegaan op de projectomschrijving: de deelnemers aan dit overgangsplan, de financiën & de doelgroep. Er staat een krachtenveldanalyse in met de belangrijkste stakeholders en de fasering & planning van het overgangsplan. In paragraaf 3 komt de werkwijze om te komen tot een Regionaal kader aan de orde. In deze paragraaf wordt ingegaan op de projectstructuur, de uit te werken deelopdrachten en de communicatie rond dit overgangsplan. In paragraaf 4 tenslotte worden de risico's en beheersmaatregelen geschetst.

1. inleiding

1.1. achtergrond

wettelijke taken en regionale afspraken

Vanuit de Wmo 2015 (artikel 1.2.1) zijn gemeenten verplicht om maatwerkvoorzieningen op het gebied van *beschermd wonen en opvang*¹ te verstrekken². Daarbij is gesteld dat deze dienen te worden verstrekt door "het college van de gemeente tot welke hij zich wendt"³, wat niet altijd de woongemeente of de oorspronkelijke gemeente van herkomst is.

Gemeenten in Midden-Holland hebben over beschermd wonen en opvang met elkaar afspraken gemaakt; de gemeente Gouda voerde als centrumgemeente in de regio Midden-Holland al de regiefunctie uit voor opvang en huiselijk geweld en sinds de invoering van de Wmo 2015 ook voor beschermd wonen. Voor deze taken is de gemeente Gouda sinds 2015 gemandateerd door de gemeenten in de regio Midden-Holland, de centrumgemeentefunctie staat sinds de Wmo 2015 niet meer als zodanig in de wet genoemd.

Voor de uitvoering van deze zogenoemde centrumgemeentefunctie krijgt de gemeente Gouda middelen van het rijk. Ook de financiering van het beschermd wonen is via deze centrumgemeentefunctie belegd. Dit gaat veranderen. De taken en de financiën worden lokaal belegd, dus verdeeld over alle gemeenten in de regio. NB: Voor wat betreft de financiën voor huiselijk geweld en vrouwenopvang is er (nog) geen sprake van een herverdeling, maar aangezien elke gemeente wel lokaal de verantwoordelijkheid heeft voor dit onderwerp, ligt het voor de hand om het beleid rond huiselijk geweld en vrouwenopvang en afspraken daarover wel in dit plan mee te nemen.

In 2016 hebben de gemeenten in Midden-Holland het Regionaal kader maatschappelijke zorg 2017-2020 (RKMZ 2017-2020) en het daarbij behorende convenant vastgesteld. In deze documenten is al vooruitgeblekt naar deze op handen zijnde veranderingen.

noodzaak nieuwe afspraken en gezamenlijke inzet op transformatie van beleid

Landelijk worden per 2020 de middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang met een zogenoemd objectief verdeelmodel verdeeld over alle gemeenten. Om te zorgen voor continuïteit in de zorg en

¹ In de Wmo 2015 wordt met 'opvang' bedoeld: opvang in geval van dak-/thuisloosheid, al dan niet naar aanleiding van huiselijk geweld. In de praktijk is er meestal sprake van een onderscheid gemaakt tussen zogeheten *maatschappelijke opvang* (opvang bij dak- en thuisloosheid, zoals Het Kompas van het Leger des Heils in Gouda) en opvang n.a.v. huiselijk geweld (zoals Kwintes Vrouwenopvang Midden-Holland in Gouda)

² aan inwoners die (in verband met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen) niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet voldoende in staat zijn zich te handhaven in de samenleving.

³ In tegenstelling tot de maatwerkvoorzieningen voor 'zelfredzaamheid en participatie'; deze moeten worden verstrekt door de gemeente waar iemand *ingezetene* is.

ondersteuning en de transformatiebeweging te realiseren in de regio Midden-Holland is het noodzakelijk om met de gemeenten in de regio afspraken te maken over het zorg- en ondersteuningsaanbod.

Om de overgang goed te laten verlopen is het noodzakelijk al in een zo vroeg mogelijk stadium afspraken te maken en gezamenlijke verantwoordelijkheid uit te spreken om te zorgen voor een kwalitatief goed en voldoende zorg- en ondersteuningsaanbod in de gemeenten in de regio Midden-Holland. Vanuit de uitwerking van de deelopdrachten komen we tot een aanbod van voorzieningen in de regio, dit kan leiden tot verschuivingen in het aanbod, maar de uitkomst kan ook zijn dat we voor bepaalde voorzieningen beslissen deze te houden zoals het nu is.

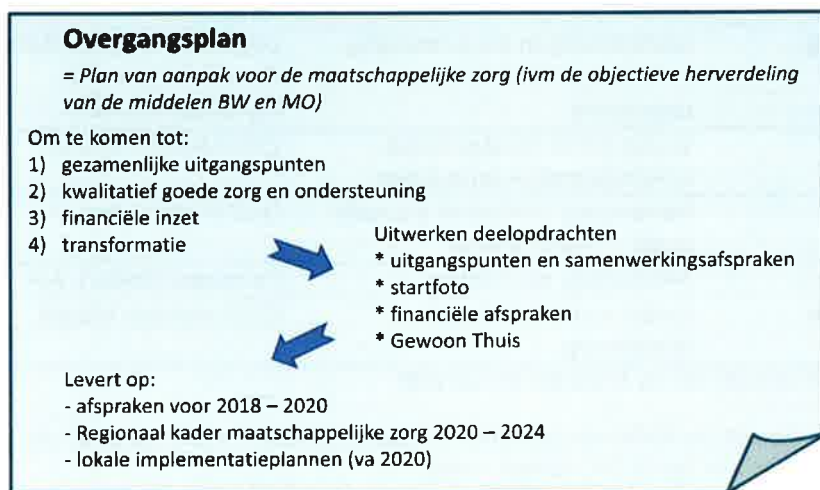
Er is een reëel risico dat er bij de herverdeling minder middelen beschikbaar zullen zijn voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de regio. Bij herverdelingen in het verleden was de uitkomst over het algemeen dat er minder middelen overbleven. Ook daarom is het noodzakelijk dat door alle partijen wordt ingezet op de beoogde transformatie van beleid, waarbij onder meer de beweging 'de trap af', uiteindelijk moet zorgen voor een vermindering van de inzet van (dure) professionele zorg.

1.2. projectopdracht

De projectopdracht is: het leveren van informatie in de vorm van deelrapportages met het oog op de verdere decentralisatie van de taken en middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang naar alle gemeenten per 2020. Welke deelopdrachten uitgewerkt worden, wordt in dit overgangsplan beschreven.

Vanuit de deelrapportages wordt de basis gelegd voor besluitvorming over een duurzame regionale samenwerking vanaf 2020 waarin de gemeenten kunnen voorzien in kwalitatief en kwantitatief goede zorg en ondersteuning. De uitkomsten en daaruit voortvloeiende afspraken worden opgenomen in een regionaal kader voor de jaren

2020 - 2024 en voor de lokale uitwerking in gemeentelijke implementatieplannen.

In het Regionaal kader maatschappelijke zorg 2020 - 2024 staan:

- **gezamenlijke uitgangspunten** van alle Midden-Hollandgemeenten (deels al vastgesteld in het Regionaal kader maatschappelijke zorg 2017-2020 en het inkoopkader beschermd wonen);
- **afspraken over kwalitatief goede en voldoende zorg en ondersteuning voor de inwoners van Midden-Holland.** Afspraken worden gemaakt tussen de gemeenten in de regio en in samenwerking met de ketenpartners;

- afspraken tussen de alle Midden-Hollandgemeenten over **financiële inzet**. Om te komen tot deze afspraken worden verschillende scenario's opgesteld;
- afspraken over de gewenste **transformatie** van de zorg en ondersteuning.

2. projectomschrijving

2.1 deelnemers

Aan de uitvoering van de deelopdrachten werken ambtelijk en bestuurlijk vijf gemeenten samen (Waddinxveen, Bodegraven-Reeuwijk, Zuidplas, Krimpenerwaard en Gouda). Gouda heeft tot 2020 nog een centrumgemeente-functie. De vijf gemeenten hebben een ambtelijke projectgroep gevormd. Deze zal op de afgesproken momenten het Bestuurlijk Overleg Sociaal Domein informeren en adviseren.

De regio Midden-Holland werkt bovenregionaal samen met de regio Hollands Midden. Met de andere centrumgemeente Leiden zal afstemming plaatsvinden over de inhoud van het overgangsplan om te bezien waar (boven)regionale samenwerking mogelijk dan wel wenselijk of zelfs noodzakelijk is (gezien benodigde schaalgrootte voor specifieke specialistische voorzieningen).

De ambtelijke projectgroep vraagt cliënten en ketenpartners bij de uitwerking van het overgangsplan. Hun inbreng is van groot belang bij het maken van toekomstige afspraken.

2.2 financiën & doelgroep

Met de middelen die onder de objectieve herverdeling vallen worden op dit moment de volgende activiteiten gefinancierd:

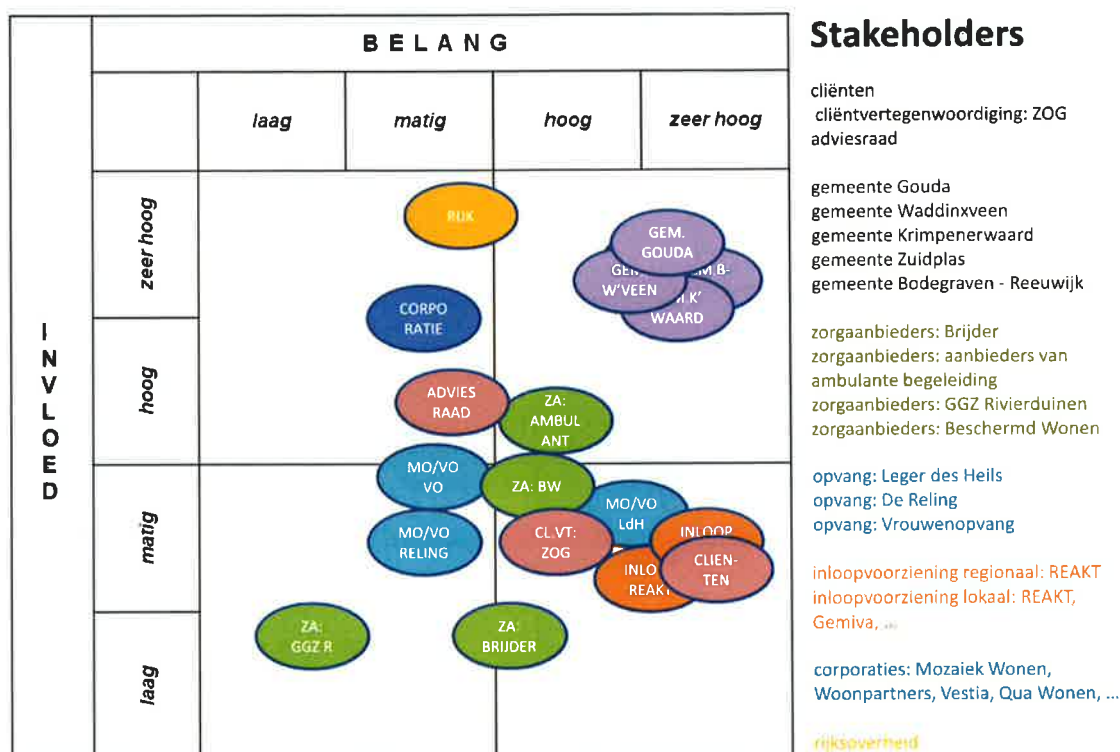
wat	activiteit	organisatie
beschermde wonen	24-uurs verblijf	19 aanbieders
maatschappelijke opvang	nachtopvang en 24-uursopvang	Leger des Heils, De Reling, 't Swanenburghshofje
inloop dak/thuislozen	dagopvang	Parnassia (REAKT)
cliëntondersteuning & cliëntparticipatie	(onder meer) straatadvocaat, ervaringsmaatjes en coaches	ZOG Midden-Holland
psychiatrie	bemoeizorg, collectieve preventie jeugd en volwassenen	GGZ Rivierduinen
verslavingszorg	bemoeizorg, voorlichting	Parnassia (Brijder), AA
meldpunt Zorg & Overlast	(onder meer) coördinatie bemoeizorg	GGD Hollands Midden

zie bijlage I voor een totaaloverzicht van de financiën MO en BW.

Betrokkene is dus iedereen die met de hierboven genoemde middelen te maken heeft. Het gaat om:

- alle gemeenten in Midden-Holland (ambtelijk, college, raad);
- ambtelijk Wmo, Jeugd, Werk en Inkomen, teamleiders van de sociale teams/lokale teams;
- inwoners die gebruik (gaan) maken van voorzieningen (maatwerk en algemeen);
- aanbieders van maatwerk en algemene voorzieningen; en
- aanbieders van diensten zoals de woningcorporaties, de politie, vervoerders, etc;
- NSDMH
- Zorgverzekeraar/zorgkantoren

Uitgezet in een krachtenveldanalyse ziet dat er zo uit:

2.3 fasering & planning

fase	wat	planning	product of activiteit
fase 0	visievorming	afgerond	product: regionaal kader maatschappelijke zorg 2017-2020
fase 1	opstellen en vaststellen overgangsplan	jan - maart 2017	product: overgangsplan
fase 2	oplevering (vier) deelopdrachten overgangsplan	april 2017 - december 2018	1) uitgangspunten en samenwerkingsafspraken 2) onderzoek huisvesting en inloop; startfoto 3) (financiële) scenario's; financiële doorvertaling nadat objectieve herverdeling bekend is 4) Gewoon Thuis
fase 3	Regionaal kader 2020 - 2024 (vaststellen)	2019	- regionaal kader 2020 - 2024: vaststellen colleges en gemeenteraden - lokale implementatieplannen opstellen
fase 4	implementatie van de gemaakte afspraken (regionaal en lokaal) in de afzonderlijke gemeenten	vanaf 2020	
fase 5	evaluatie	medio 2021	- hoe loopt het? bijsturen?

Planning

wat	wanneer	wie	opmerkingen	stakeholders
opstellen overgangsplan	jan - mrt 2017	werkgroep overgangsplan		
BOSD bespreken + vaststellen overgangsplan	16 maart	Esther Vink	tegelijk bespreken van onderzoeksopdracht verblijf (deelopdracht 2) en plan van aanpak 2017 Gewoon Thuis (deelopdracht 4)	
vaststellen overgangsplan in de colleges	april	werkgroep overgangsplan		
<u>deelopdracht 1)</u> uitgangspunten en samenwerkingsafspraken	mrt - dec 2017			
afspraken over CP/ZVP	gereed maart 2017	Ellie Baaijens		ZOG, GGZ, gemeenten
afspraken over overbruggingszorg BW	mrt - jun 2017	Saskia Grevink		BW-aanbieders, gemeenten
samenwerkingsafspraken bespreken met aanbieders en cliënten	sept - okt 2017	werkgroep overgangsplan	14 september in bijeenkomst cliëntenraden	zorgaanbieders, cliënten, cliëntenraden, adviesraden
vaststellen colleges samenwerkingsafspraken	nov - dec 2017	werkgroep overgangsplan	uitwerking van regionaal kader	
<u>deelopdracht 2)</u> startfoto en onderzoek	feb - dec 2017			
onderzoek uitstroom BW, verblijf en inloop	zie planning onderzoeksopdracht	bestuurlijk: Corine Dijkstra en [nog te bepalen] ambtelijk Hans van Elzakker	onderdeel van project Gewoon thuis	zorgaanbieders, corporaties, gemeenten
uitwerken resultaten onderzoek, presenteren aan stakeholders voor input	mei - dec 2017	werkgroep overgangsplan		zorgaanbieders, cliënten, corporaties
in kaart brengen huidige gebruik (alles wat niet onder onderzoeksopdracht valt)	april - sept 2017	werkgroep overgangsplan	meenemen vrouwenopvang? inzet Tympaan?	GGZ, ZOG, AA,GGD, LdH, REAKT, Swbh, Reling

wat	wanneer	wie	opmerkingen	stakeholders
deelopdracht 3) financiële doorvertaling	jan - dec 2018			
nieuw verdeelmodel bekend	1 jan 2018 bestuurlijk, publicatie meicirculaire	ministerie / VNG	invloed via klankbordgroep financiën VNG wel / niet inclusief MO?	gemeenten
uitwerken financiële verdeling obv verdeelmodel	gereed eind 2018	werkgroep overgangsplan		gemeenten
deelopdracht 4) Gewoon Thuis	2016 - 2017		looptijd project	
borgen resultaten uitrol naar alle gemeenten in MH uitbreiding van doelgroep	zie plan van aanpak		voortzetting na 2017	BW-aanbieders, lvb, ggz, gemeenten
vaststellen Regionaal kader 2020 - 2024	mrt - nov 2019			colleges, gem.raden, adviesraden, (zorg)aanbieders, cliënten, corporaties
bespreking BOSD	maart 2019			
vaststellen colleges	maart 2019			
advies Goudse en regioraden	adviesvraag uit: maart/april 2019	Gouda en regio		
besluitvorming gemeenteraden	najaar 2019	Gouda en regio		
implementatieplan 2020 en verder	2019 - 2020			
opstellen implementatieplan	jul - dec 2019	alle gemeenten MH	regionaal + lokaal deel	
uitvoeren implementatieplan	vanaf 2020	alle gemeenten MH		
evaluatie	medio 2021			

3. werkwijze om te komen tot een nieuw Regionaal kader maatschappelijke zorg 2020 - 2024

3.1 stuurgroep en werkgroep

De wethouders Corine Dijkstra en Lavinja Sleeuwenhoek zijn de bestuurlijk trekkers van het project. Voor de uitwerking van het plan van aanpak is een werkgroep opgezet. Deelnemers zijn:

- Esther Vink - gemeente Gouda - projectleider
- Esther Bauhuis - gemeente Waddinxveen
- Ellie Baaijens - gemeente Krimpenerwaard
- Marien Vellekoop - gemeente Bodegraven-Reeuwijk
- Berthilde Borreman - gemeente Zuidplas

Deelnemers hebben voor de uitwerking van het overgangsplan (gemiddeld) minimaal 4 uur per week beschikbaar.

Mogelijk dat in de loop van de uitwerking van het overgangsplan andere mensen in de werkgroep zullen zitten, al naar gelang de opdracht die uitgewerkt moet worden. De deelnemers zorgen voor consultatie en afstemming met collega's in de gemeente.

Het overgangsplan heeft raakvlakken met veel andere beleidsterreinen/projecten:

- VNG werkgroep objectieve herverdeling BW en MO
- huisvesting: Convenant uitstroom en voorkomen huisuitzettingen
- Inkoop jeugd, Wmo en beschermd wonen
- Regionale en lokale aanpak verwarde personen
- Omvorming van de bemoeizorg
- Aanpak complexe gezinnen
- Overgang 18-/18+
- RDOG 2020
- Integrale toegang
- Wetgeving GGZ
- Participatie, Werk & Inkomen

3.2 deelopdrachten overgangsplan

Om te komen tot een nieuw Regionaal kader maatschappelijke zorg 2020 - 2024 en daarmee samenhangende implementatieplannen is informatie nodig en de uitwerking van verschillende scenario's. Daarom wordt een aantal deelopdrachten uitgewerkt:

- 1) document met uitgangspunten en samenwerkingsafspraken
- 2) startfoto en indicatie voor gebruik in de toekomst
- 3) financiële doorvertaling
- 4) Gewoon Thuis

deelopdracht 1) document met de uitgangspunten en samenwerkingsafspraken

Voor het uitwerken van de bovenstaande uitgangspunten en afspraken wordt in ieder geval in gegaan op de volgende thema's:

1) verdeling van verantwoordelijkheden

Nu liggen de toegang tot, toezicht op en de klachtafhandeling ten aanzien van beschermd wonen en opvang (alleen) bij de gemeente Gouda. In het Overgangsplan wordt beschreven hoe we deze zaken vanaf 2020 gaan regelen. Regelt iedere gemeente toegang, toezicht en klachtafhandeling met betrekking tot beschermd wonen en opvang zelf met het budget wat daarvoor lokaal beschikbaar komt? Of worden er samenwerkingsafspraken gemaakt en blijft Gouda (deels) de taken voor de gehele regio uitvoeren. In dat geval dienen er afspraken ten aanzien van o.a. financiën, toegang, doorstroming en beschikbaarheid worden gemaakt.

2) aanbod van voorzieningen in gemeenten (welke (specialistische) voorzieningen worden (boven)regionaal georganiseerd en hoe gaan we de bekostiging daarvan regelen)

Op dit moment zijn voorzieningen voor opvang en beschermd wonen (voornamelijk) in Gouda. Willen alle gemeenten in Midden-Holland dit zo handhaven of willen gemeenten (ook) kleinschaliger lokale voorzieningen creëren en ondersteunen? Of willen de gemeenten voorzieningen aanbieden voor een grotere regio (bijvoorbeeld ook voor Alphen of Leiden)? Wat heeft dit voor consequenties voor de bekostiging en bijkomende frictiekosten? Wat voor effect heeft de transformatie van de zorg en ondersteuning hierop? Belangrijk zijn in dit kader de uitkomsten van het project Gewoon Thuis. Hiervoor worden verschillende scenario's uitgewerkt.

In Midden-Holland wordt beschermd wonen in regionaal verband ingekocht. Afspraken over de inkoop van maatwerkvoorzieningen hangen hier nauw mee samen of zijn hierop van invloed. Op dit moment wordt in de regio de bekostiging voor 2018 en verder vormgegeven, ook voor beschermd wonen. Als voorzieningen of de uitvoering tbv voorzieningen (boven)regionaal blijven of worden georganiseerd, moeten er bekostigingsafspraken worden gemaakt. Ook met betrekking tot andere voorzieningen voor maatschappelijke zorg kunnen besluiten worden genomen over al dan niet gezamenlijk organiseren (en bekostigen) ervan (zie onder 3).

3) (financiële) afspraken over voorzieningen of daarmee samenhangende zaken

In aanloop naar 2020 en vanaf 2020 moeten afspraken gemaakt worden over financiën en uitvoering. Dit gaat onder meer over afspraken rond cliëntondersteuning en cliëntparticipatie (de zogenoemde CP/ZVP-middelen), over de ambulantisering van de vrouwenopvang, overbruggingszorg bij beschermd wonen, de inzet van de extra middelen voor de groep licht verstandelijk beperkten en de consequenties van Gewoon Thuis. Wat is bijvoorbeeld het effect van ambulantisering of scheiden van wonen en zorg op lokale voorzieningen en zaken als uitkering, etc?

4) ambtelijke, bestuurlijke en juridische vorm van samenwerken (informatie- en besluitvormingsstructuur)

Daar waar gemeenten gaan samenwerken, moet dit goed zijn vastgelegd in een besluitvormingsstructuur, waarbij duidelijk is welke bevoegdheden er aan deze structuur hangen. De gekozen schaalgrootte is hierop van invloed. Voordat besluitvorming kan plaatsvinden moeten alle gemeentelijke vertegenwoordigers (ambtelijk en bestuurlijk) goed op de hoogte zijn. De inrichting van een duidelijke kennis- en informatiestructuur is daarom ook van groot belang.

5) evaluatie (2021 en verder....)

Na het vaststellen van het Regionaal kader maatschappelijke zorg moeten de gemaakte afspraken worden uitgevoerd en worden gemonitord of deze uitvoering goed verloopt. Medio 2021 wordt geëvalueerd. Dan stellen de Midden-Hollandgemeenten met elkaar vast of de uitvoering van de decentralisatie van de Wmo-taken beschermd wonen en opvang (en andere gerelateerde taken waarover in het Regionaal kader afspraken zijn gemaakt) naar tevredenheid verlopen.

deelopdracht 2) startfoto en indicatie voor gebruik in de toekomst

- resultaten van het onderzoek naar de huisvestingsvraag en inloop dak/thuislozen
- (zie opdrachtomschrijving in de bijlage)
- inzicht in huidige gebruikers en kenmerken van de gebruikers en een prognose van de ontwikkeling van de doelgroep.

de startfoto geeft inzicht in het gebruik en doelgroep per gemeente.

deelopdracht 3) financiële doorvertaling

- in kaart brengen van huidige financiën BW en DU MO en de reserves. Welke bestedingsopties zijn er voor deze reserves voor de periode t/m 2019 en voor de periode vanaf 2020?
- uitwerken verschillende (financiële) scenario's voor inrichting van de maatschappelijke zorg vanaf 2020.
- indien dat nodig blijkt, ingaan op de vraag op wat voor manier de financiering het beste vormgegeven zou kunnen worden (inkoop of subsidie).

inkoop/subsidie 2018

Uitkomsten van de deelopdrachten 1 en 2 worden meegenomen bij het inkooptraject 2018 (voor zover mogelijk). Wellicht dat de voorlopige resultaten al wel voldoende richtinggevend zijn voor de inkoop/subsidie 2018.

Hierbij wordt gedifferentieerd naar type maatschappelijke voorziening; welke afspraken over inkoop/ subsidie zijn het meest passend – per voorziening. Ditzelfde geldt voor Beschermd Wonen: welke afspraken zijn passend en doen het meest recht aan de (voorlopige) onderzoeksresultaten?

inkoop/subsidie 2019

In 2018 wordt door VWS het nieuwe verdeelmodel bekend gemaakt voor de middelen voor BW en maatschappelijke zorg. De verdeling zal ingaan per 2020. In het overgangsplan worden afspraken gemaakt over de verdeling van de financiën in 2019, vooruitlopend op de herverdeling per 2020.

inkoop/subsidie vanaf 2020

Bij de inkoop / subsidieafspraken vanaf het jaar 2020 zijn de onderzoeksresultaten vertaald naar concrete afspraken over het aanbod van voorzieningen (lokaal, regionaal of bovenregionaal).

deelopdracht 4) Gewoon Thuis

- zie plan van aanpak Gewoon Thuis 2017 (bijlage III) -

3.3 communicatie

Gedurende de looptijd van het project zijn er diverse betrokkenen die geïnformeerd willen en moeten worden en, waar nodig, informatie en standpunten kunnen inbrengen. Dit wordt zoveel mogelijk via de al bestaande gremia ingevuld, zoals het bestuurlijk overleg sociaal domein, het platform maatschappelijke zorg en het bestuurlijk overleg maatschappelijke zorg.

besluitvorming en informatie naar colleges en gemeenteraden

Dit overgangsplan gaat ter besluitvorming naar de colleges. Hoe de gemeenteraad wordt geïnformeerd wordt per gemeente bepaald. En het wordt ter informatie naar de adviesraden gestuurd. Het Regionaal kader maatschappelijke zorg 2020 - 2024 gaat ter besluitvorming naar college en raad (is kaderstellend) en wordt voor besluitvorming in de gemeenteraad voorgelegd aan de adviesraden. De uitkomst van de evaluatie in 2021 gaat ter informatie naar de colleges en de gemeenteraden.

samenhang met sociale kaart van elke gemeente.

De informatie uit de startfoto kan aanleiding geven om de sociale kaart aan te passen. Dat geldt ook voor de situatie per 2020.

4. projectbeheersing

4.1 Risico's

Zoals aan elk project, zit ook aan het project Overgangsplan een aantal risico's.

Belangrijk is de focus op het doel: zorgen dat voor 2020 goede afspraken zijn gemaakt zodat gemeenten hun inwoners die maatschappelijke zorg nodig hebben, daarover kunnen beschikken. Helder zijn naar aanbieders wat zij van gemeenten mogen verwachten.

Risico	Aard risico	Maatregelen
cliëntperspectief wordt vaak vergeten	<i>Ketenaanpak</i>	voorwaarde in uitwerking deelopdrachten is het meenemen en input vragen van cliënten; overgangsplan en Regionaal kader wordt ter informatie / ter advisering naar de cliëntenraden gestuurd.
beoogde transformatie komt niet tot stand	<i>Ketenaanpak</i>	elke gemeente omarmt Gewoon Thuis.
onvoldoende aandacht voor frictiekosten centrumgemeente	<i>Financieel</i>	uitvoeringskosten Gouda meenemen in financiële doorvertaling scenario's taakverdeling 2020 e.v.
vraag en aanbod sluiten niet op elkaar aan	<i>Ketenaanpak</i>	in deelopdracht 2 - startfoto analyse maken van huidige doelgroep en verwachtingen voor de grootte en vraag in de toekomst (zit in de opdracht voor onderzoek)
partijen zijn niet onafhankelijk	<i>Ketenaanpak</i>	uitgaan van belang van de cliënt.
onduidelijkheid over financiën: afhankelijkheid van het rijk mbt objectief verdeelmodel.	<i>Financieel</i>	afspraken met gemeenten over solidariteit mbt aanbod van voorzieningen en daarmee samenhangende zaken
landelijke verkiezingen 2017 en gemeenteraadsverkiezingen 2018	<i>Politiek, bestuurlijk</i>	gemeente: vast laten stellen van overgangsplan in college (1 ^e helft 2017)
(verandering van) wettelijke taken niet goed in beeld: mogelijke wijzigingen in werkzaamheden/ taken niet op netvlies	<i>Politiek, bestuurlijk</i>	geïnformeerd blijven. Implementeren van wijzigingen in wetgeving
evaluatie wordt vaak vergeten	<i>Proces</i>	meenemen in de planning
niet voldoende capaciteit van de gemeenten om overgangsplan uit te voeren	<i>Politiek, bestuurlijk</i>	capaciteitsinzet laten vaststellen in RSO. Indien nodig nogmaals ter sprake brengen in RSO.
geen/niet voldoende afstemming 3D: Wmo, Jeugd en Werk en inkomen	<i>Ketenaanpak</i>	door werkgroep collega's informeren en laten meedenken
Inkoop sluit niet aan op uitvoering: er is niet ingekocht wat nodig is.	<i>Financieel</i>	pragmatisch omgaan en kijken naar mogelijkheden binnen al afgesproken kaders.
rijk heeft geen beslissing genomen over wie tot doelgroep Wlz behoort	<i>Financieel</i>	is een randvoorwaarde voor het uitvoeren van dit plan. Lobby via de VNG en G32 bij het rijk.
onduidelijkheid over grenzen Wlz, Zvw en Wfz	<i>Financieel</i>	afstemming /afspraken met zorgverzekeraar en zorgkantoor
onduidelijkheid en nieuwe taken door Wetgeving rond de GGZ, justitie, etc.	<i>Politiek, bestuurlijk</i>	deelname in landelijke werkgroepen en overleggen om geïnformeerd te blijven en inbreng te hebben.
de frictiekosten en verevening van risico's is niet inzichtelijk te maken	<i>Financieel</i>	zorgen voor betrokkenheid financiële afdelingen voor uitwerking van deelopdracht 3. zorgen voor solidariteit (deelopdracht 1)
niet voldoende aansluiting op de (ontwikkelingen binnen de) vrouwenopvang	<i>Ketenaanpak</i>	vrouwenopvang meenemen in de startfoto (deelopdracht 2)

Risico	Aard risico	Maatregelen
er is niet voldoende passende huisvesting	<i>Ketenaanpak</i>	uitkomsten onderzoek bij de startfoto geeft een beter beeld over behoefte aan huisvesting (in de toekomst). Hierop kan door de gemeenten en corporaties worden ingespeeld
er zijn niet voldoende voorzieningen/ afbouw plaatsen blijkt niet mogelijk	<i>Ketenaanpak</i>	startfoto geeft hier (gedeeltelijk) antwoord op. Bijsturen in de evaluatie.

4.2 beheersing risico's

Risico's beheersen doe je door ze vooral in beeld te hebben en te houden en tijdig maatregelen te nemen indien risico's zich voordoen of invloed hebben op de planning of uitvoering. De werkgroep zal periodiek tijdens de vergadering de risico's doornemen, toetsen aan de planning, informatie en fasering. Belemmeringen in de planning en/of uitvoering worden besproken met de bestuurlijk trekkers en waar nodig in het BOSD voorgelegd.

bijlage I: overzicht financiën

gegevens meicirculaire 2016	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beschermd wonen	€ 13.963.195	€ 14.128.731	€ 14.753.685	€ 15.209.855	€ 15.556.173	€ 15.554.392
Maatschappelijke opvang	€ 2.131.527	€ 2.082.477	€ 2.084.589	€ 2.084.589	€ 2.084.589	€ 2.084.589
Vrouwenopvang en huiselijk geweld	€ 1.873.685	€ 1.717.839	€ 1.601.246	€ 1.265.841	€ 1.265.841	€ 1.265.841
Totaal	€ 17.968.407	€ 17.929.047	€ 18.439.520	€ 18.560.285	€ 18.906.603	€ 18.904.822

subsidies 2017 Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang

dekking	Organisatie	Toegekend 2015	Toegekend 2016	Gevraagd 2017	Voorstel 2017
DU VO	Veilig Thuis HM (deel uit DU VO)	€ 285.497	€ 270.471	€ 257.361	€ 263.351
DU VO	Kwintes VOMH (incl AWBZ begeleiding)	€ 961.169	€ 961.169	€ 820.317	€ 820.317
DU VO	Reclassering	€ 60.878	€ 54.790	€ 55.755	€ 55.283
DU MO	GGZ - EDIT		€ 12.375	€ 3.520	€ 3.520,00
DU VO	GGZ - De Boomhut/ KOPP	€ 65.311	€ 58.780	€ 68.579	€ 48.985,00
CP/ZVP	GGZ activiteiten mbt collectieve preventie		€ 38.302	€ 43.072	€ 33.072,00
DU MO	GGZ activiteiten mbt collectieve preventie				€ 10.000,00
DU MO	GGZ bemoeizorg		€ 32.000	€ 28.950	reserv. bemoeizorg
DU MO	AA werkgroep Gouda	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000,00
DU MO	Briljder	€ 327.108	€ 330.981	€ 342.727	reserv. bemoeizorg
DU MO	RDOG Meldpunt Z&O		€ 138.527	€ 139.566	reserv. bemoeizorg
DU MO	RDOG Verslavingspreventie		€ 65.325	€ 65.265	€ 65.265,00
DU VO	RDOG Inzet veiligheidshuis		€ 12.576	€ 12.670	€ 12.670,00
DU MO	Leger des Heils		€ 1.160.996	€ 1.258.502	€ 1.141.527,65
DU MO	Reservering kwaliteitsimpuls				€ 50.000,00
DU MO	REAKT (Parnassia) inlooptfunctie GGZ		€ 435.048	€ 378.642	€ 374.587,20
DU MO	REAKT (Parnassia) straathoekwerk		€ 63.756	€ 64.717	reserv. bemoeizorg
DU MO	REAKT (Parnassia) fietsenproject		nvt	€ 48.000	€ 48.000,00
	REAKT (Parnassia) atelier	nvt	nvt	€ 14.046	afwijzen
DU MO	Swanenburgshofje opvang en schuldhulpmaatje		€ 22.460	€ 22.480	€ 6.230,00
DU VO	Swanenburgshofje opvang en schuldhulpmaatje				€ 6.230,00
	dekking uit minima tbv swanenburgshofje				-€ 10.020,00
CP/ZVP	ZOG - CP/ZVP (oord. ZOG; project erv desk.; herstel & participatie)		€ 186.800	€ 186.800	€ 186.800,00
DU MO	ZOG - straatadvocaat		€ 22.400	€ 22.400	€ 22.400,00
DU MO	ZOG - project alloctonen		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000,00
DU MO	ZOG - cliëntondersteuning sociaal team	€ 99.000 / € 31.466 Gouda		€ 34.962	€ 31.466,00
DU MO	ZOG - inloop		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000,00
DU MO	ZOG - straatadvocaat jeugd / ExpEx's	nvt	€ 0	€ 64.000	€ 29.000,00
DU MO	De Relling begeleid wonen		€ 189.340	€ 253.186	€ 189.340,10
DU MO/VO	Reservering onvoorzien / (beleids)ontwikkelingen mz		€ 300.000	nvt	€ 100.000,00
DU VO	Reservering weging huisverbod		€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000,00
DU VO	Reservering deskundigheidsbevordering veiligheid IG1P		nvt	€ 50.000	€ 50.000,00
DU MO	reservering bemoeizorg lopend budget				€ 500.000,00
DU VO	reservering bemoeizorg lopend budget				€ 35.000,00
DU MO/VO	Loankosten beleidsinzet MO/VO	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000,00
DU MO/VO	reservering uitvoering project bemoeizorg reserve MO/VO				€ 400.000,00
	TOTAAL	€ 1.758.963	€ 4.500.096	€ 4.379.518	€ 4.617.023,45

bijlage II: onderzoeksopdracht

Opdrachtformulering 'Onderzoek naar in- en uitstroom maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen in Midden-Holland'

Inleiding

Achtergrond van het onderzoek

In de regio Midden-Holland werken vijf gemeenten samen op het gebied van het Sociaal Domein en Wonen. Het gaat om de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda (centrumgemeente), Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.

Er zijn voor de centrumgemeente Gouda verschillende aanleidingen om nader onderzoek te laten uitvoeren rond het thema 'in- en uitstroom maatschappelijk opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen' in de regio Midden-Holland.

- A. *Er is een objectieve herverdeling van de middelen voor opvang en beschermd wonen per 1 januari 2020 te verwachten waarop Midden-Holland zich moet voorbereiden.* Gouda beheert nu als centrumgemeente nog de regionale middelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In 2020 worden deze taken en bijbehorende middelen herverdeeld over alle gemeenten. In aanloop naar 2020 zullen alle gemeenten in de regio aan de slag moeten met het opstellen en uitvoeren van een gezamenlijk overgangsplan dat de decentralisatie naar alle gemeenten in goede banen leidt. Om afspraken te kunnen maken over de bekostiging van regionale voorzieningen voor maatschappelijke (dag)opvang en beschermd wonen is een goed gefundeerde inschatting van toekomstige (gezamenlijke) financiële verplichtingen op basis van behoefte nodig. Dit is ook belangrijk om de uitkomst van een objectieve herverdeling voor onze regio te kunnen duiden. Begin 2018 zou duidelijk moeten zijn over welk budget we als regio en per gemeente kunnen beschikken. Daarnaast is inzicht in de huidige en toekomstige cliëntpopulatie (start- en toekomstfoto) en de benodigde capaciteit nu en in de toekomst van de regionale voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen nodig om te bepalen of deze middelen toereikend zijn.
- B. *In 2016 hebben de gemeenteraden in Midden-Holland het Regionaal kader maatschappelijke zorg 2017-2020 vastgesteld en de colleges van burgemeesters en wethouders het Convenant uitstroom opvang en zorg regio Midden-Holland (hierna kortweg Convenant uitstroom) gesloten.* Een van de ambities is om kwetsbare inwoners langer zelfstandig te laten wonen en werken. Daarom werken de gemeenten met woningcorporaties en zorginstellingen samen aan de uitstroom uit voorzieningen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen. In het Convenant uitstroom hebben de vijf gemeenten in Midden-Holland afspraken vastgelegd over het beschikbaar stellen van woningen voor mensen die moeten uitstromen. Op grond daarvan bepalen de gemeenten jaarlijks met elkaar hoeveel woningen er beschikbaar worden gesteld voor bemiddeling van personen uit de maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen die zelf niet aan huisvesting kunnen komen. Om gefundeerd te bepalen wat het noodzakelijk beschikbaar te stellen aantal woningen per jaar moet zijn, is een betrouwbare onderbouwing van het benodigde woningaanbod nodig, zowel kwantitatief als kwalitatief. Tot nu toe ontbreekt dit. Een door de zorginstellingen in te vullen vragenlijst leverde onvoldoende betrouwbare informatie op. Ook in het rapport over langer thuis wonen in de regio is de groep maatschappelijke zorg onderbelicht gebleven vanwege de kleine aantallen (2016. JSO). Verder brengt de prognose wonen met zorg (tot nu toe) ook de vraag van en het aanbod voor deze groep niet in beeld (2015. ABF Research, Fortuna). Tenslotte richt het landelijke Woon Onderzoek Nederland waaraan Gouda tot nu toe drie- of vierjaarlijks meedoet, zich niet op bewoners in instellingen en komt deze groep - nog los van de te kleine groepsomvang - niet in beeld (2013, Kernpublicatie ABF Research).

Zonder een juist beeld van de woonsituatie en de woonwensen van deze doelgroepen kunnen de gemeenten niet vaststellen of, in welke mate en waar zich knelpunten voordoen tussen de vraag naar en het aanbod van woonruimte voor deze doelgroep en hoeveel woningen er jaarlijks in de regio ter beschikking gesteld zouden moeten worden voor bemiddeling van personen die niet zelfstandig kunnen uitstromen uit de maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen.

In 2017 werkt de regio aan een vernieuwing van de bekostigingssystematiek en de doorvertaling daarvan naar de inkoop van zorg op grond van de Wmo (inclusief beschermd wonen) en jeugd voor

2018 en daarna. Aanbieders geven aan dat de voorzieningen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen, en zeker ook die voor de jeugd, verstopt raken omdat er geen passend vervolg beschikbaar is. Wachtlijsten voor deze voorzieningen zijn het gevolg. De vraag is of dit klopt en zo ja, wat er moet gebeuren om dit te veranderen. De transformatie van een deel van de semimurale woonvormen naar kleinschalige reguliere woningcomplexen met extramurale ambulante zorg en begeleiding kan daar een onderdeel van uitmaken. In de praktijk zien we een toename van dit soort (veelal particuliere) initiatieven waarbij wonen en zorg toch vaak onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. We constateren dat veel van deze initiatieven relatief duur zijn en dat de groepen licht verstandelijk beperkten en jongeren (18 tot en met 22 jaar) daar niet terecht kunnen. Onbekend is of dit soort initiatieven nu aansluit bij de vraag, of er aanvullend nog woonvormen tussen semimuraal en reguliere huisvesting met extramurale zorg en begeleiding nodig zijn en zo ja om wat voor soort dit dan gaat.

Situatieschets

In Midden-Holland delen de gemeenten gezamenlijke visies rond het wonen en het sociaal domein.

Voor wonen is deze visie vastgelegd in de Regionale Agenda Wonen 2013-2019 (2013). Daarin hebben de gemeenten onder meer met elkaar afgesproken, dat zij:

- met betrokken partners het zorggerelateerde aanbod aan huisvesting voor bijzondere doelgroepen structureel in beeld brengen en deze informatie met elkaar delen;
- initiatieven voor nieuwe zorggerelateerde huisvestingsvoorzieningen voor bijzondere groepen met elkaar bespreken om te beoordelen of deze bijdragen aan gesignaleerde tekorten en voldoende spreiding tussen gemeenten;
- voor mensen die moeten uitstromen uit de maatschappelijke opvang richting reguliere woningen met elkaar en betrokken partners afspraken maken over een redelijke verdeling van het beschikbaar te stellen aanbod en de daarbij in te zetten instrumenten voor woonruimteverdeling.

Dit laatste is vastgelegd in het Convenant uitstroom. In 2017 wordt gestart met het bijwerken van de Regionale Agenda Wonen.

De visie met betrekking tot het sociaal domein staat in de kadernota Gebundelde Krachten (2015). Uitgangspunt is dat de gemeenten toe willen naar een inclusieve samenleving met integrale dienstverlening rondom de vraag van de cliënt. Om dat te kunnen bereiken is een nieuwe inrichting van het sociaal domein nodig. Sinds 2014 zijn in de regio met onder meer de start van de sociaal teams hiervoor al belangrijke stappen gezet.

Voor 2017 en de jaren erna is onverminderd aandacht voor de transformatiebeweging 'Trap af, minder zware zorg' nodig. Dit betekent:

- Meer hulp krijgen in de dagelijkse leefomgeving (rond thuissituatie en school/opvang).
- Langer thuis blijven wonen, weer sneller thuis gaan wonen.
- Versterken van ambulante zorg en begeleiding.
- Versterken van het 'voorveld' (algemene voorzieningen waar preventie, opvoedvragen en lichte opvoedondersteuning zijn belegd, denk aan jeugdgezondheidszorg, onderwijs, jongerenwerk, welzijnswerk), verschuiving van maatwerk naar het lokale voorveld.
- Meer integraal werken ook met werk en inkomen.

Voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen betekent dit dat de centrumgemeente met de andere gemeenten actief wil sturen op het inperken van de instroom in en het versnellen van de uitstroom uit deze voorzieningen. Dit is vastgelegd in het Regionaal kader maatschappelijke zorg 2017-2020 dat recent is vastgesteld. Met onder meer het project Gewoon Thuis brengt de regio dit in de praktijk. In dit project zorgen de aanbieders van beschermd wonen samen ervoor dat er intensieve ambulante zorg aan huis kan worden geleverd, ook op ongeplande momenten. Daarvoor organiseren zij gezamenlijk een 24*7 beschikbaarheid. In 2016 is een pilot in de gemeenten Gouda en Krimpenerwaard gestart. Het is de bedoeling deze pilot in 2017 uit te breiden naar alle gemeenten in de regio en te verbreden naar de doelgroep licht-verstandelijk beperkten.

Doel en functie onderzoek

Dit onderzoek beoogt een helder beeld te geven van de problematiek en de opgaven qua omvang en soort rond het thema in- en uitstroom uit voorzieningen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen en geeft daarbij voor de jaren 2017, 2018 en 2019 aan wat het benodigde aanbod kwantitatief en kwalitatief moet zijn of levert een werkbare methodiek op om dit jaarlijks te kunnen bepalen. Daarnaast beoogt dit onderzoek een helder beeld te geven over de huidige omvang en toekomstige (regionale) behoefte aan een inloop voor de groep dak- en thuislozen met zeer zware problematiek.

Met de uitkomsten van het onderzoek moeten de centrumgemeente en de andere gemeenten in de regio met de in de regio werkzame zorgorganisaties en woningcorporaties tijdig de juiste maatregelen kunnen nemen om de voorzieningen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen zo adequaat mogelijk te benutten. Ook moeten de uitkomsten van het onderzoek kunnen bijdragen aan de onderbouwing van de juiste beslissingen over investeringen die eventueel nodig zijn om de gewenste uitstroom te kunnen realiseren zodat de regio op termijn met minder plekken voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen toe kan als de financiële situatie daarom vraagt.

Tenslotte moeten de uitkomsten van dit onderzoek voor zover relevant en op tijd beschikbaar een plek krijgen in de geactualiseerde Regionale Agenda Wonen.

Hoofdvraag

Wat is er nodig om de opgaven rond de instroom in en de uitstroom uit voorzieningen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen en rond de inloop voor dak- en thuislozen in Midden-Holland nu en in de toekomst adequaat te regelen?

Deelvragen

1. Hoe ziet de populatie in voorzieningen voor opvang, beschermd wonen en tijdelijk verblijf er nu en in de nabije en wat verdere toekomst uit?
2. Hoeveel personen zouden kunnen uitstromen in de jaren 2017, 2018 en 2019? Hoeveel kunnen dat op reguliere wijze zelf en hoeveel hebben bemiddeling nodig voor een uitstroomwoning? Hoeveel woningen zijn hiermee gemoeid? Geldt de aanname van de Commissie Dannenberg over het uitstroompotentieel in het beschermd wonen ook voor onze regio? Zo nee, waar moeten de gemeenten dan van uit gaan?
3. Hoe ziet de huisvestingsvraag van personen die kunnen uitstromen eruit? Over welke vormen van wonen hebben we het dan? Zelfstandig en/of onzelfstandig, kleinschalig en/of grootschalig, geclusterd en/of verspreid, monotoon en/of gemixt, regulier en/of niet-regulier, of nog anders? Is het mogelijk om een aantal huisvestingsvormen te onderscheiden? Zo ja, welke dan? In welke mate is er vraag naar een specifieke huisvestingsvorm? Zijn er daarnaast een beperkt aantal bijbehorende woonprofielen voor woningzoekenden te onderscheiden? Zo ja, welke dan?
4. Wat is op voorhand te zeggen over de financiële haalbaarheid en ruimtelijke uitvoerbaarheid van deze huisvestingsvormen?
5. Welk aanbod aan vervolghuisvesting is er nu voor deze personen? Sluiten vraag uit 3. en dit aanbod voor te onderscheiden groepen voldoende op elkaar aan? Wat mist er eventueel aan aanbod? Hoe kijken gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties hiertegen aan?
6. Aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan voor uitstroom uit voorzieningen richting (reguliere) huisvesting? Met andere woorden: welke voorzieningen moeten eventueel in de directe omgeving aanwezig zijn, en welke zorg en/of begeleiding moet aan de voorkant geregeld zijn? Zijn er nog andere randvoorwaarden waar rekening gehouden moet worden? Waar lopen personen, organisaties of gemeenten nu tegenaan?
7. In hoeverre hebben zorgpartijen plannen met hun zorgvastgoed en lenen deze zich ervoor om een bijdrage te leveren aan de uitstroom naar vervolghuisvesting? Op welke wijze?
8. Hoeveel plaatsen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen zijn er de komende jaren (2018-2019) en op middellange termijn nodig (vanaf 2020) voor welke doelgroepen en waar in de regio? Wat betekent dit voor de te verwachte (extra) uitstroom naar vervolghuisvesting op de langere termijn (vanaf 2020)?
9. Hoe ziet de huidige doelgroep van de inloopvoorziening voor dak- en thuislozen eruit? Hoe groot zou nu en in de toekomst de benodigde capaciteit van deze voorziening moeten zijn met in achtneming van beleid dat gericht is op oplossingen dichtbij in de directe leefomgeving? Daarmee samenhangend: wat zal de te verwachten verschuiving zijn van cliënten uit de inloop naar algemene voorzieningen of maatwerk?
10. Wat zijn de (on)mogelijkheden voor regionale spreiding van de maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen en de inloopvoorzieningen?

Afbakening

Onderzoekspopulatie

Bewoners en gebruikers

Het gaat om alle personen die verblijven in een voorziening voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf of beschermd wonen in de regio Midden-Holland. Daarbij wordt voor de in- en uitstroom een onderscheid gemaakt in:

- ➔ twee leeftijdscategorieën: tot 18 jaar en 18 jaar en ouder (op het moment van verwachte uitstroom)
- ➔ het soort voorziening: vanuit de Wmo en Jeugdwet gefinancierd en de overige voorzieningen

Voor zover relevant wordt bij de groep tot 18 jaar nog het volgende nadere onderscheid gemaakt: tot 16 jaar en 16-17 jarigen. Voor zover relevant wordt bij de groep 18 jaar en ouder nog het volgende nadere onderscheid gemaakt: 18-22 jarigen, 23-29 jarigen, 30 jarigen tot pensioengerechtigde leeftijd en vanaf pensioengerechtigde leeftijd. Daarnaast wordt voor zover relevant een onderscheid gemaakt naar herkomst: binnen Midden-Holland per gemeente en buiten Midden-Holland naar regio. Voor wonen betreft het in beginsel de woningmarktregio's en voor zorg de zorgregio's.

Daarnaast gaat het bij de inloop voor dak- en thuislozen om de deelnemers van de (regionale) inloopvoorziening van REAKT aan de Hoge Gouwe te Gouda en van het Leger des Heils.

De jongeren die in de pleegzorg verblijven, worden voor dit onderzoek buiten beschouwing gelaten en als 'thuiswonend' beschouwd. Ook de doelgroep die in afwachting is van doorstroom naar een andere intramurale voorziening blijft in dit onderzoek buiten beschouwing (d.w.z. rekenen we niet tot de 'uitstroom' doelgroep).

Gemeenten

Naast de centrumgemeente Gouda, de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.

Zorginstellingen

De organisaties die werkzaam zijn in Midden-Holland en een beroep doen op het contingent uitstroomwoningen: Leger des Heils, SCH 't Swanenburghshofje, Siriz, Ipse de Bruggen, De Reling/Agathos, Exodus, STEK Jeugdhulp, Kwintes, Gemiva-SVG, ASVZ (t.b.v. zwervjongeren), Eleos, GGZ Rivierduinen en het Veiligheidshuis Hollands-Midden.

De organisaties die werkzaam zijn in Midden-Holland maar momenteel geen beroep op het contingent uitstroomwoningen doen: *in overleg nader te bepalen*.

De organisaties die een inloopvoorziening bieden in Midden-Holland: REAKT en Leger des Heils.

Woningcorporaties

De woningcorporaties die werkzaam zijn in Midden-Holland en medewerking verlenen aan het contingent uitstroomwoningen: Mozaïek Wonen, Woonpartners Midden-Holland, Woningbouwvereniging Reeuwijk en Qua Wonen en de overige woningcorporaties die zijn aangesloten bij de federatie Krimpenerwaard.

Focus

Het onderzoek kenmerkt zich door de volgende focus:

- Het onderzoek richt zich primair op een analyse van de uitstroom (en alleen secundair op een analyse van de instroom).
- Het onderzoek richt zich voornamelijk op gemeentelijk gefinancierde instellingen voor opvang en verblijf. Het gaat in ieder geval om alle voorzieningen die maatschappelijk opvang, beschermd wonen of tijdelijk verblijf (niet zijnde logeren of kortdurend verblijf met behoud van eigen woonruimte) bieden op grond van de Wmo of Jeugdwet. Daarbij ligt de focus bij instellingen waar (ook) personen van 18 jaar en ouder verblijven. Een uitzondering hierop is de doelgroep 16-17 jarigen die al redelijk dicht tegen 18 jaar aanzit en buiten het systeem dreigt te vallen om na enkele jaren mogelijk weer terug te keren in een beschermde woonvorm. Verder blijven de met persoonsgebonden budget bekostigde instellingen buiten beschouwing.
- Bij verblijf voor jeugd (tot 18 jaar) is een deel van het residentieel aanbod waar we als regio gebruik van maken, gevestigd buiten de regio (o.m. Rotterdam en het oosten van het land) omdat er binnen de regio relatief weinig residentieel aanbod voor deze groep beschikbaar is. Deze organisaties laten we voor wat betreft het (kwalitatieve) onderzoek buiten beschouwing.
- Voor de vraag rond de inloopvoorziening voor dak- en thuislozen richt het onderzoek zich alleen op de (regionale) inloopvoorziening van REAKT aan de Hoge Gouwe te Gouda en niet op de lokale inloopvoorzieningen in diverse gemeenten.

- De prognose van de voor de toekomstige benodigde capaciteit voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen gebeurt op basis van verwachte in-, door- en uitstroom voor de jaren 2017, 2020, 2025 en 2030 en heeft daarbij als input de provinciale Bevolkingsprognose 2016.

Vooronderstellingen

Het onderzoek gaat vooraf uit van de volgende vooronderstellingen die tijdens het onderzoek op hun juistheid moeten worden geverifieerd:

- De nieuwe instroom in voorzieningen voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen zal - door een beleid gericht op instroombeperking - minder snel uitstromen omdat hun problematiek complexer (zwaarder) zal zijn.
- Een deel van de doelgroep voor beschermd wonen die momenteel verblijft in beschermd wonen, zal op termijn mogelijk instromen in de Wet langdurige zorg. Hier wordt landelijk onderzoek naar gedaan. Dit zal vooral betrekking hebben op personen met de hoogste zorgzwaartepakketten.
- Uitstroom beperkt zich niet tot uitstromen naar een eigen zelfstandige woning in de wijk of kern, maar kan bijvoorbeeld ook gaan om (on)zelfstandige woonruimte zoals een kamer of een vorm van groepswonen.

Kwaliteit

Alle uitkomsten over capaciteit, vraag en aanbod moeten voldoende betrouwbaar en valide zijn. Het onderzoeksbureau moet in het rapport beschrijven in welke mate dit het geval is en op welke wijze dat is geborgd.

Het prognosemodel dat voor de toekomstige benodigde capaciteit voor maatschappelijke opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen wordt gebruikt, is een gevalideerd model en de uitkomsten worden gebruikt door ministeries, provincies, gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders.

Aanpak

Het onderzoek wordt hoofdzakelijk uitgevoerd met behulp van deskresearch, (diepte)interviews, (aanvullende) enquêtes en/of een prognosemodel. Uit de voorgestelde aanpak moet blijken op welke wijze het bureau een antwoord op de hoofd- en deelvragen denkt te verkrijgen.

Het onderzoeksbureau interviewt zowel voldoende bewoners en gebruikers als ook voldoende stakeholders (uitvoerende organisaties en gemeenten) om een juist beeld te vormen. De wijze van interviewen stemt het onderzoeksbureau af op het type en de omvang van de deelnemersgroep. Onder de bewoners en gebruikers mogen ook reeds uitgestroomde personen of oud-bezoekers zitten.

Het onderzoek - en adviesbureau gebruikt in ieder geval de prognose van de voor de toekomstige benodigde capaciteit beschermd wonen op basis van verwachte in-, door- en uitstroom voor de jaren 2017, 2020, 2025 en 2030) gebaseerd op de provinciale Bevolkingsprognose 2016 van ABF Research waarvoor de centrumgemeente separaat opdracht zal geven. Deze prognose is naar verwachting in begin mei of juni beschikbaar.

Opdrachtgever en organisatie

De centrumgemeente Gouda treedt op als opdrachtgever voor dit onderzoek en levert de bestuurlijke en de ambtelijke trekker. De ambtelijke trekker is het eerste aanspreekpunt voor het onderzoeks- en adviesbureau, coördineert het onderzoek en bewaakt de kwaliteit van het onderzoek. De bestuurlijke trekker is Corine Dijkstra (wethouder zorg) en de ambtelijke trekker is Hans van Elzakker (afdeling Maatschappelijk beleid).

De bestuurlijke trekker heeft een of twee bestuurlijke sparringpartners. Het Bestuurlijk Overleg Sociaal Domein en de Stuurgroep RAW zullen ieder een desgewenst een sparringpartner aanwijzen. Getweeën of gedrieën vormen zij de bestuurlijke begeleidingsgroep voor het onderzoek. De sparringpartners adviseren de bestuurlijke trekker. De bestuurlijke begeleidingsgroep wordt ondersteund door een ambtelijke begeleidingsgroep, bestaande naast de ambtelijk trekker uit een lid van de regionale werkgroep Maatschappelijke Zorg en een lid van de regionale werkgroep RAW. De ambtelijke begeleidingsgroep adviseert de bestuurlijke begeleidingsgroep over het onderzoek. Het is de bedoeling om de conceptuitkomsten van het onderzoek te bespreken met een afvaardiging van de in de regio werkzame zorgorganisaties en woningcorporaties (klankbordgroep). Tenslotte zullen de werkgroepen Maatschappelijke Zorg en RAW de uitkomsten van het onderzoek bespreken en van advies voorzien voor het Bestuurlijk Overleg Sociaal Domein en de Stuurgroep RAW.

Beoogd eindproduct

Het rapport brengt in ieder geval helder en duidelijk in tekst ondersteund door kaartmateriaal, tabellen diagrammen, en eventueel factsheets het volgende in beeld:

1. De relevante kenmerken van personen die op dit moment verblijven in voorzieningen voor maatschappelijk opvang, tijdelijk verblijf en beschermd wonen en van personen die gebruik maken van de regionale inloopvoorziening voor dak- en thuislozen evenals de omvang van de te onderscheiden groepen, bij voorkeur per gemeente. Daarbij is een onderscheid gemaakt in personen die op reguliere wijze zelf kunnen uitstromen en personen die daarvoor een beroep moeten doen op bemiddeling voor een uitstroomwoning.
2. De woonbehoefte (kwantitatief en kwalitatief) van de personen onder 1 die zouden kunnen uitstromen (het zogenoemde uitstroompotentieel), zo mogelijk per gemeente.
3. Het beschikbare en benodigde woonaanbod voor de onder 2 vermelde groepen per gemeente.
4. De eventuele (te verwachten of al ondervonden) knelpunten bij het matchen van de vraag van deze groepen met het woonaanbod, zo mogelijk per gemeente.
5. De eventuele oplossingsrichtingen voor de onder 4 gesignaleerde knelpunten.
6. De randvoorwaarden zowel op organisatorisch als op cliëntniveau die voor uitstroom naar reguliere woningen van toepassing zijn.
7. De mate van het benodigde draagvlak onder bewoners voor uitstroom naar reguliere woningen in wijken en kernen.
8. De transformatieopgave, dat wil zeggen noodzakelijke of gewenste 'innovatieve' combinaties van wonen en zorg voor de regio die hieruit voortkomt. Daarbij dient ook gekeken te worden hoe het huidige zorgvastgoed bij kan dragen aan de oplossing van deze transformatie opgave.
9. Een gefundeerde inschatting van de toekomstige benodigde capaciteit en mogelijkheden voor regionale spreiding van maatschappelijk opvang, tijdelijk verblijf, beschermd wonen en inloopvoorzieningen aan de hand van relevante landelijke informatie en aangevuld met de analyse van de huidige cliëntenpopulatie in Midden-Holland en beschikbare prognose.

Mijlpalen planning

wanneer

- na 16 maart 2017:
- eind juni 2017:
- begin juli 2017(vóór 10-7):
- juli 2017:
- begin september 2017:
- eind september 2017:
- oktober 2017:
- november 2017:

wat

- opdracht verlenen aan onderzoeks- en adviesbureau
- opleveren conceptrapportage
- bespreken uitkomsten in ambtelijke begeleidingsgroep en met klankbordgroep
- informerend over voortgang naar bestuurlijke begeleidingsgroep
- bespreking met het onderzoeks- en adviesbureau (ambtelijk)
- opleveren rapportage
- bespreken rapportage en opstellen advies (ambtelijk)
- bespreken uitkomsten rapportage en ambtelijk advies in bestuurlijk(e) overleg(gen) BO SD en Stuurgroep RAW

Uitvraag offertes

Voor het onderzoek zal - met uitzondering van de prognose Beschermd Wonen - een uitvraag voor een offerte naar drie onderzoeks- en adviesbureaus gaan. De selectie van het bureau zal gebeuren aan de hand van een op te stellen beoordelingskader (gereed 1^e week maart) en zo nodig een gesprek met het onderzoeksbureau. Daaraan voorafgaand zal nog een beïrdende plaatsvinden over onder meer beschikbaarheid. De volgende onderzoeks- en adviesbureaus worden benaderd op grond van een eerste scan waarbij affiniteit met het onderwerp op enige manier is gebleken: Atrivé, Companen, DSP en RIGO. Alle bureaus zal naar een referentieonderzoek en referentieopdrachtgever worden gevraagd.

Voor de prognose beschermd wonen zal separaat een uitvraag voor een offerte gaan naar ABF Research. Hierdoor is aansluiting op de prognose wonen met zorg (Fortuna) en woningmarktprognose (Socrates) die dit onderzoeksbureau in opdracht van de regio uitvoert, geborgd.

Documenten ter beschikking te stellen aan opdrachtnemer

- Regionaal kader maatschappelijke zorg 2017-2020 (2017)
- Regionale agenda wonen (2015-2019)
- Convenant uitstroom Midden-Holland (2016)
- Voortgangsrapportage Gewoon Thuis (2016)
- Overgangsplan maatschappelijke zorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de regio Midden-Holland 2017-2020
- Eindadvies bewonersoordeel prestatie-indicatoren Beschermd Wonen (2017)

bijlage III: plan van aanpak 2017 Gewoon Thuis

Samengesteld door: Kwintes, Eleos, Leger des Heils

Datum: 23-12-2016

Status: besproken in stuurgroep Gewoon Thuis (19 dec. 2016) en in het BO Gewoon Thuis (22 dec. 2016).

Inleiding

In 2016 is gestart met het regionaal transformatietraject Gewoon Thuis. Dit project wordt getrokken vanuit gemeente Gouda en gemeente Krimpenerwaard en bestaat uit twee deelprojecten: Gewoon Thuis (beschermde wonen) en de ambulantisering van de vrouwenopvang. De uitvoering lag in 2016 bij drie organisaties; Kwintes, Eleos en Leger des Heils. Dit wordt in 2017 uitgebreid met: Gemiva, ASVZ en de Leliezorggroep. Hiermee wordt beoogd de kennis over en specialistische hulpverlening op het gebied van licht verstandelijke beperkingen en persoonlijke verzorging en begeleiding beter in te bedden in het project. In dit plan van aanpak belichten we de voortgang van Gewoon Thuis in 2017. Hierbij borduren we voort op de behaalde resultaten in 2016⁴ zoals beschreven in de voortgangsrapportage.

In deze voortgangsrapportage wordt tevens geschetst wat nog te doen staat in 2017. Deze punten zullen in dit plan van aanpak verder worden uitgewerkt. Het gaat om:

Uit: voortgangsrapportage:

Belangrijke speerpunten voor 2017 zijn:

- *Gewoon thuis uitrollen in de regio*
Met de doordecentralisatie van beschermde wonen (en opvang) in het vooruitzicht per 1 januari 2017, is de gevoelde urgentie groot om het project snel door te voeren naar alle gemeenten. Dit heeft als voordeel dat we richting 2020 de tijd hebben om in beeld te krijgen of de lokale randvoorwaarden in elke gemeente in de regio t.b.v. Gewoon Thuis op orde zijn.
- *Afschalen van professionele zorg*
In 2016 lag bij Gewoon Thuis de nadruk op het organiseren van professionele maatwerkoplossingen t.b.v. het langer/ sneller in de wijk kunnen wonen van inwoners die anders (langer) gebruik hadden moeten maken. In 2017 gaat de aandacht ook uit naar het slim gebruik maken van de mogelijkheden in de wijk, het netwerk en informele zorg zodat professionele zorg ook weer afgeschaald kan worden.
- *Begeleiding via digitale hulpmiddelen opzetten*
Beeldzorg is een vorm van zorg of begeleiding waarbij op afstand wordt gecommuniceerd via een tablet. De cliënt en begeleider kunnen elkaar (eventueel) zien en spreken. Beide gebruiken hiervoor een tablet met specifieke software, die voldoet aan alle privacy en veiligheidseisen. Het gebruik van digitale hulpmiddelen vereenvoudigt het contact waardoor begeleiding flexibeler, vaker, met minder vervoersbewegingen en meer laagdrempelig, plaats kan vinden. Dat laatste is bijvoorbeeld ook van belang voor zorgmijdende cliënten.
- *Bevorderen van activiteiten in de buurt t.b.v. prettige woonomgeving*
Langer thuis wonen betekent ook dat meer kwetsbare inwoners wonen in een wijk. Dat kan ook sociale onrust met zich meebrengen. De aandacht voor verwarde personen in het nieuws bevestigt dat beeld. Hoe kunnen we cliënten ondersteunen bij het aarden in een buurt en hoe kunnen we andersom ook buurten ondersteunen bij ondernemen van initiatieven t.b.v. een prettige leefomgeving?

Tijdens de evaluatie van het project door de aanbieders kwam daar nog een speerpunt bij:

- *Harmoniseren van de systemen*
Zodat registratie en rapportage op een eenduidige wijze gedaan kan worden. Gebruik van de ZRM-matrix als gezamenlijke leidraad.

Tijdens bespreking van dit plan van aanpak in de stuurgroep Gewoon Thuis op 19 december 2016 kwam daar nog een speerpunt bij:

- *Herstel en participatie*
In het herstel denken staat niet de cliënt als patiënt, maar de cliënt als burger centraal. Een burger die net als ieder ander bijvoorbeeld een zinvolle dagbesteding wil. Wanneer cliënten vanuit een beschermde woonomgeving zelfstandig in de wijk gaan wonen, is een passende daginvulling cruciaal voor hun stabiliteit.

⁴ Voortgangsrapportage Gewoon Thuis tbv BOMZ 24 nov.

Plan van aanpak op onderdelen:

In 2017 is de ambitie om in totaal 40 cliënten te bereiken die deelnemen aan de pilot:

- 20 cliënten die (nog) zelfstandig of bij ouders wonen.
- 20 cliënten die uitstromen vanuit beschermd wonen naar (weer) zelfstandig wonen.

Gewoon Thuis uitrollen in de regio

Wat	Hoe	Wanneer	Wie
Kennis over en hulpverlening op het gebied van licht verstandelijke beperkingen en persoonlijke verzorging beter inbedden in het project.	Uitbreiding project met Gemiva, ASVZ en de Leliezorggroep. Afspraken maken over vorm van de samenwerking. Vastleggen in samenwerkingsafspraken. Kick-off bijeenkomst in februari met alle betrokken zorgpartijen en gemeenten.	Q1	
Alle 5 gemeenten in Midden Holland informeren over het project zodat zij het kunnen omarmen.	Bevindingen van 1 ^e half jaar Gewoon Thuis presenteren.	Q1	
Met geïnteresseerde gemeenten project uitrollen in deze gemeente.	Per gemeente wordt een plan van aanpak op maat gemaakt gebaseerd op plan van aanpak Gewoon Thuis 2016 en 2017.	Vanaf Q2	
Verbeteren schuldhelpverlening	Delen van kennis. Maken van samenwerkingsafspraken.		
Oplossing voor huisvestingsvraagstukken.	Woningbouwverenigingen betrekken om mee te denken en oplossingen te formuleren. Gespikkeld wonen met elkaar verder vormgeven.		

Afschalen van professionele zorg

Wat	Hoe	Wanneer	Wie
Maatschappelijk steunsysteem in de regio/ gemeente in beeld brengen.	Per gebied (Gouda Noord/ Gouda West/ Gouda Oost en Krimpenerwaard) mogelijkheden in beeld brengen die er in dat gebied zijn om gebruik te maken van een inloop, gezamenlijk eten en andere activiteiten in de buurt. Ook wat er nog gemist wordt. Gemeenschappelijke bijeenkomst in februari: - alle (beoogde) medewerkers Gewoon Thuis, - teamleiders Sociale Teams Gouda, - wijkteams GGZ tbv verbinding met behandeling per gebied, - afgevaardigde cliënten.	Q1 Begin febr.	Werkgroep Gewoon Thuis bereidt voor en organiseert.
Verbeteren maatschappelijk steunsysteem in de regio/ gemeente.	Per gebied (Gouda Noord/ Gouda West/ Gouda Oost en Krimpenerwaard): Verbeteren kennis Sociale	Q2	

	teams. Gewoon Thuis en medewerkers Gewoon Thuis en Sociaal Team leren elkaar kennen. En andere werkers in de wijk die van toegevoegde waarde zijn. Verbeteren samenwerking met de sociaal makelaar van betreffende wijk om gezamenlijk met de cliënt de verbinding met de samenleving te maken en/ of behouden. Waar nodig creëren van mogelijkheden voor inloop, gezamenlijk eten en andere activiteiten in de buurt.		
Verbeteren op- en afschalings-mogelijkheden van zorg.	Afspraken met de WMO-loketten t.b.v. goede afspraken zijn over op- en afschalen van beschikkingen. Verbeteren samenwerking (afspraken) met wijkteam GGZ in ieder geval bij crisissituaties.	Q2	

Begeleiding via digitale hulpmiddelen opzetten

Wat	Hoe	Wanneer	Wie
Inzet beeldbellen in de begeleiding.	Mogelijkheden in kaart brengen. Kosten in kaart brengen. Besluitvorming. Implementatie.	Q1 Q3	
Inzet Apps in de begeleiding	Mogelijkheden in kaart brengen. Kosten in kaart brengen. Besluitvorming. Implementatie.	Q1 Q3	

Bevorderen van activiteiten in de buurt t.b.v. prettige woonomgeving

Wat	Hoe	Wanneer	Wie
Kwartiermaken: Mogelijkheden creëren voor onderlinge ontmoeting. Stimuleren van mensen om anderen te ontmoeten en daarmee iets te doen voor zichzelf en voor de wijk.	Gezamenlijke tafel aan sluitend bij project participatie en herstel om elkaar te ontmoeten.		
Ervaringsdeskundigheid: Brug slaan tussen de woonvorm en de wijk.	Inzet van ervaringsdeskundigheid kan bijdragen aan het vertrouwen van de cliënt om een volgende stap te zetten. Ervaringsdeskundigen worden daarom vaak ingezet om cliënten toe te leiden naar zorg. Juist in dit project kan de inzet van ervaringsdeskundigen ook een meerwaarde hebben. Zij hebben de stap naar zelfstandig wonen al gezet en weten wat daarbij komt kijken.		

	Afspraken maken over de inzet en rol van ervaringsdeskundigen in het project.	Q1	
	Werven en selecteren van minimaal 1 ervaringsdeskundige per team.	Q 2	

Aandacht voor herstel en participatie

Wat	Hoe	Wanneer	Wie
Verbeteren begeleiding bij (arbeids-)participatie en meedoen.	Inzet IPS (Individuele Plaatsing en Steun). Delen van kennis. Maken van samenwerkingsafspraken.	Q2 e.v.	
In elke gemeente zijn er voldoende mogelijkheden voor (laagdrempelig) contact, ontmoeting en nuttige dagbesteding.	Inkleuring lokaal te bepalen.	Q2 e.v.	

Harmoniseren van de systemen

Wat	Hoe	Wanneer	Wie
Op eenduidige wijze registreren en rapporteren.	Afspraken over registratie en wijze van aanleveren. Ingebruikname ZRM: - Training van medewerkers - Afspraken over momenten van afname	Q1	

